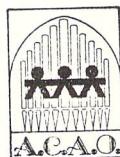

CABANILLES

Revista trimestral de l'Associació Cabanilles d'Amics de l'Orgue

ORGUES DE L'ESGLÉSIA DE LA COMPANYIA DE JESÚS A VALÈNCIA

València Gener–Març 1982
Num. 1

*Revista trimestral de l'Associació Cabanilles d'Amics de l'Orgue
València Gener-Març 1982
Num. 1*

Director: Vicent Ros

Redacció i Administració Junta Directiva d'ACAO

Correspondència Vicent Ros

C/ Luis Oliag 58, 7a.

València-6

Espanya

*Preu de suscripció (4 números a l'any) Espanya 800'—pts.
Estranger 1000'—pts.*

Aquestes quantitats es poden fer efectives per taló bancari a nom del Director de la Revista En Vicent Ros, o bé ingressar-les directament a la C/C num. 131008968082 de la Caixa d'Estalvis de València, Urbana Glorieta, C/ General Tovar 3. València-3. Espanya, a nom d' "Associació Cabanilles d'Amics de l'Orgue".

Imprimeix OCMO, Actor Llorens, 11 Baix Valencia

Dep. Leg. V-1.286-1.982

ÍNDEX

<i>Editorial</i>	<i>pag. 1</i>
<i>Relació dels orgues que hi hagué a l'Església de la Companyia d'ençà de l'any 1630</i>	<i>pag. 3</i>
<i>L'obra i figura de Cabanilles, ànima de múltiples generacions Documenta</i>	<i>pag. 10</i>
<i>L'orgue de Ribesalbes (Castelló)</i>	<i>pag. 13 (1)</i>
<i>Primer congrès d'orgue a Espanya</i>	<i>pag. 30</i>
<i>L'antic orgue de l'Església parroquial de Sax (Alacant)</i>	<i>pag. 32</i>
<i>Varia</i>	<i>pag. 35</i>
	<i>pag. 37</i>

A la pag. 28 oferim un aspecte de la cerimònia inaugural de l'orgue dels jesuïtes, construit per la casa Camps, i a la contraportada una fotografia d'aquest instrument, actualment instal·lat a la parròquia de l'Assumpció de Llíria (València), amb una disposició de la façana diferent.

EDITORIAL

Des de la fundació d'aquesta Associació Cabanilles d'Amics de l'Orgue (ACAO) sentírem la necessitat de crear una revista que fos no solament el sentir, la comunicació entre els associats, l'exposició de les nostres activitats i inquietuds, etc., sinó una autèntica revista d'investigació, una revista especialitzada on poguessen tindre cabuda tots aquells estudis i treballs essencials per a conèixer la trajectòria de la nostra tradició organística, per tal que amb el coneixement exacte de les característiques dels nostres orgues, així com la vida musical i cultural que girava al seu entorn en cadascuna de les nostres poblacions i esglésies, puguem omplir un buit –en l'actualitat, i, malauradament, encara massa ample– de la nostra història musical, que tot i els grans canvis de tot tipus que ens ha fornit la nostra societat moderna, pot encara indicar-nos i marcar-nos pautes a seguir en el moment actual.

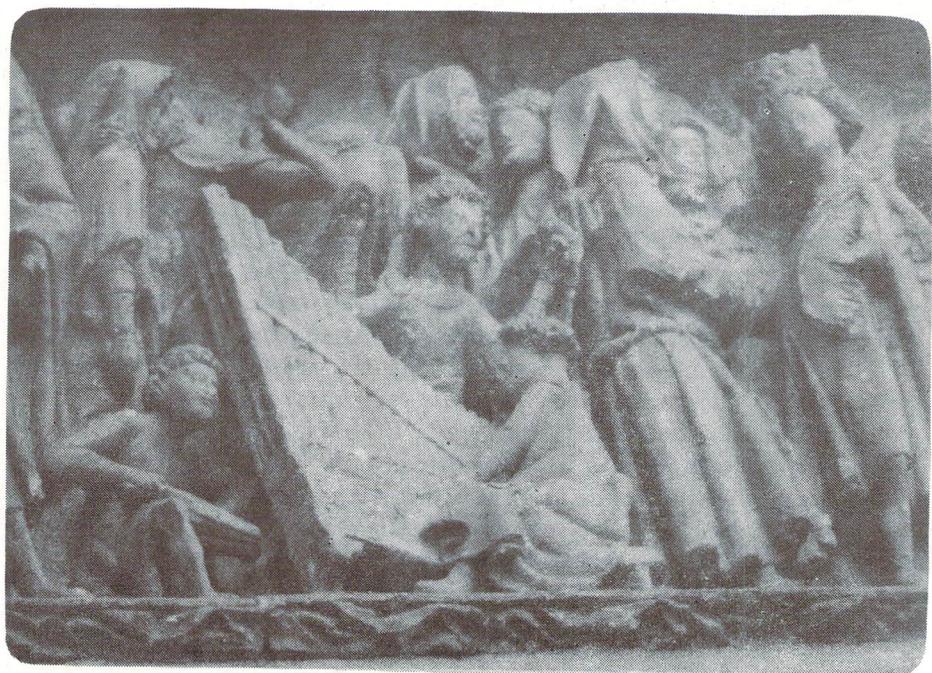
Abans de llançar una publicació d'aquestes característiques preferírem esperar un temps prudencial, ateses les exigències de tot tipus que requereix un treball d'aital envergadura i llançarem mentrimentres una col·lecció de 26 monografies que molts dels nostres lectors ja coneixeran, a través de les quals vam poder conèixer una quantitat considerable de documentació sobre les característiques dels nostres orgues, així com dades sobre organers, organistes, manxadors, mestres de capella, executants d'altres instruments, repertori d'algunes esglésies, costums locals amb marcada participació musical, etc. La benvolent acollida que obtingueren aquelles monografies per part del públic i entitats, particularment de l'Excma. Diputació Provincial de València, així com la crítica favorable de la nostra premsa, tant diària com periòdica a València i la resta d'Espanya, i especialment el ressò reflexat enllà de les nostres fronteres en diverses revistes estrangeres especialitzades com les franceses L'Orgue, Jeunesse et Orgue, Le bon tuyau, Orgues Meridionales, Connaissance de l'Orgue, la suïssa La Tribune de l'Orgue, la belga L'Organiste, la nord-americana Inter-American Music Review, etc., i una llarga correspondència amb diferents associacions semblants a la nostra de diversos països, ens ajudaren a prendre la decisió definitiva de crear aquesta revista trimestral dedicada a la temàtica de l'orgue i el seu entorn, tant en els seus aspectes històrics, tècnics i estètics com a la seua projecció en el present i futur, tenint-hi especial cabuda tota la relació entre València i aquest tema, donada la característica regional d'aquesta Associació segons els seus estatuts visats pel Ministeri de l'Interior en novembre del 1978.

Renovem la nostra crida a tots aquells estudiósos que des de llurs diferents especialitats d'una manera o altra han tocat aquesta temàtica, per tal que tot aprofundint-hi puguen aportar valuosos treballs que puguen eixamplar l'horitzó dels nostres coneixements sobre els nostres orgues i al capdavall de la nostra música i patrimoni artístic.

Aquesta revista pretén de ser també el reflex de totes les activitats que giraran al voltant del projectat orgue monumental "Joan Bta. Cabanilles", el qual instal·lat a l'Església de la Companyia, de València, serà un focus de perfecció de la jove escola d'organistes valencians que ixen del nostre Conservatori Superior de Música, i que suposarà un enriquiment de la vida musical i litúrgica valenciana. La inauguració d'aquesta primera fase de l'orgue i la presentació de la revista CABANILLES, són dos punts de partença que han de portar-nos a altes cotes de perfecció. Per arribar-hi caldrà una ampla col·laboració a la qual tothom és convidat.

El nostre més sincer agraiïment a persones i entitats que ens han permès d'arribar a aquests punts de partença, i obrim les nostres pàgines a tothom amb els millors desigs de col·laboració.

LA JUNTA DIRECTIVA D' "ACAO"

RELACIÓ DELS ORGUES QUE TINGUÉ L'ESGLÉSIA DE LA COMPANYIA DES DE L'ANY 1630

Durant trescents anys, des del 1595, en què posà la primera pedra de l'antic temple St. Joan de Ribera a prop de la Casa Professa de la Companyia de Jesús, que ja existia des del 1579, retingué el nom de l'Esperit Sant que li donaren els seus fundadors, per bé que el poble l'anomenà constantment “Església de la Companyia”.

Fou construïda en dues etapes: el 1595 la nau central i sis capelles laterals. I el 1630 la nau creuer i la seu Capella Major –o Altar Major–.

Acabada de construir la Capella Major, hom pensà en la instal·lació d'un orgue. En el tom I de la Història de la Casa Professa en el seu primer centenari (1579-1679), al foli 169, num. 106, parlant de la capella major diu: “Debajo de la cornisa, entre pilastra i pilastra, hay cuatro tribunas muy capaces, que ocupan desde pilastra y pilastra con sus balcones de pino y nogal, y los balaustres de yerro pintado de azul; y de las dos tribunas que estan más cerca del Crucero salen dos ventanas grandes de ocho palmos de ancho a una y otra capilla del Crucero con sus balcones del mismo modo para poder oir Misa, y gozar de aquella parte de la Iglesia...” En el mateix tom, foli 140, num. 7 diu: “recibió también aumentos la Sacristia el año 1631 entrando de nuevo en ella un pluvial de damasco morado, guarnecido de galón de oro; dos hermosos frontales, y un órgano mediano, que se subió a la tribuna, que más de ordinario sirve de coro...”

El 1753, en el tom II de la Història del segon centenari de la Casa Professa (1679-1765), foli 1097, cap. 3 diu: “En los domingos y viernes de nuestra Iglesia no sólo se predicen los Ejercicios correspondientes a esos días con la mayor devoción, sino que se acompañan para suavizarlos con la música de canto y órgano, y siendo el antiguo pequeño, de pocos registros y destemplados, pareció al P. Prepósito fabricar uno de música completa a la moderna y correspondiente al dilatado ámbito de la Iglesia. Ayudó su Reverencia con alguna cantidad. La Congregación de la Buena Muerte con 50 L. y el P. Silvestre Andreu, Prefecto de la Sacristía, con 600 L., poco más o menos, parte para el Flautado y Caxa, y parte para los Balcones boludos, con dos tarjetas plateadas el uno para comodidad del organista, y el otro para la correspondencia. El factor fué Mathias Salanova, acreditado con muchas y excelentes obras de este jaez.”

“También parte de esta cantidad en poner nuevas piedras de luz en las ventanas de la Media Naranja, por ser las antiguas viejas, obscuras, y llenas de quiebras. Se buscó organista de habilidad con el salario de 20 libras, que paga la congregación de la Buena Muerte.”

En l'apèndix documental (Document I) exposem tota la documentació trobada referent a aquest instrument, el qual procedent d'aquesta Casa Professa es conserva actualment en l'Arxiu del Regne de València (Clero leg.113). Des d'ací agraim a l'arxiver, D. Jesus Villalmanzo Cameno, la seu col·laboració en la recerca i transcripció d'aquests documents.

Sens dubte aquest nou orgue contribuí d'una manera excel·lent a solemnitzar el culte ordinari de l'Església de la Companyia, així com als cultes extraordinaris motivats per alguna festivitat determinada. Novament remetem el lector a l'apèndix documental (Document II) on trobarà la descripció de les festes celebrades en aquesta església amb motiu de la canonització de St. Estanislau de Koska.

No podem oferir mes dades sobre la vida musical de la nostra església fins molts anys després.

El 1767, Carles III expulsa els jesuïtes d'Espanya, i dóna la Casa Professa i església per a Seminari Diocesà a l'Arquebisbe de la Diòcesi.

El 1816 tornen, entre aclamacions del poble, els jesuïtes a València, i hom els retorna el temple i la Casa Professa.

Segueix una altra expulsió de tots els religiosos d'Espanya el 1835, i el 1868 (revolució de setembre), s'enderroca l'església de la Companyia per orde del governador Peris i Valero. En aquest moment desapareix l'orgue construït per Mathias Salanova, de la nostra església, i probablement és regalat a alguna parròquia de l'Arxidiòcesi, com es féu amb l'altre mobiliari de l'església que fou regalat a algunes parròquies.

El 1884 s'emprèn la construcció de l'actual església de la Companyia al mateix lloc, i aprofitant part de les mateixes parets que restaren a mitja alçada després de l'enderrocament anterior. El 15 de novembre del 1886 s'inaugura la nova i actual església de la Companyia.

El Llibre CIEN AÑOS DE PIA UNION conta les festes de la consagració de la nova església (any 1896?), i entre altres coses diu: (pag. 93) “..... Por remate de tan grandiosa fiesta se cantó un precioso Te Deum en acción de gracias. Todo el dia estuvo el templo lleno de gente; y por la tarde la profusa iluminación y la solemne reserva atrajo numeroso gentío. Fué el Preste el Sr. D. José Cirujeda, canónigo de la S. I. C. Metropolitana. Todo fué grande en aquel dia de honor para Valencia, de gloria para el Corazón de Jesús. Valenciano era D. José Ubeda, autor de la nueva Misa que se cantó, magistralmente interpretada por la capilla de música; valenciano el compositor del Ave María que se cantó al Ofertorio y fue dirigida por su mismo autor, el Sr. Guzmán, Maestro de Capilla de la Catedral, y después monje de Montserrat.

El 1911, vint-i-cinquè aniversari de la reedificació de la Companyia, en el Discurs-Memòria pronunciat a l'Església de la Companyia el dia 19 de Novembre pel Rvd. P. Joan Maria Soler S. J., es digué entre altres coses: "Contar la generosidad de los hijos de Valencia en aquella solemne ocasión seria ofender vuestra modestia. ¿Y qué falta haria esta cuenta, pues lo están diciendo a voces estas piedras, estos altares, este pavimento, esa torre con los sagrados bronces, ESA OBRA DEL FAMOSO AMEZUA, órgano bendito que ya rie, ya llora, ya nos abate con el temor, ya nos levanta con la esperanza; ora sube a los cielos nuestras súplicas, ora nos trae de allí felices y divinas embajadas?"

Aquest orgue de la casa Amezúa —el qual durant un pocs anys tingué taller d'organeria ací a València—, és el que fou destruït el 1936 i del qual tot just podem dir-ne res, llevat de les tènues referències que hem citat i les que féu D. Eduard López Chavarri en la seua crítica al diari "Las Provincias" del dimarts 17 de desembre del 1957, amb motiu de la inauguració del nou orgue de la casa Camps. Començava la crítica dient: "El cronista sintió en este acto el peso de los años. Recordaba la inauguración celebrada hace ya muchos lustros del órgano anterior, que la furia roja des trozo en los días de la revolución marxista. Fuimos invitados la víspera, con otros profesores músicos, a conocer aquel hermoso instrumento que era honra de un templo, a pulsarlo, a escucharlo, pues había venido de Barcelona, para la inauguración (si la memoria no nos es infiel) el reputado organista Goberna. Y resultado: un órgano excelente, como lo exigía el templo."

Sens cap dubte l'organista més destacat que estigué al front d'aquest instrument fou el P. Marià Baixauli, S. J., el qual nasqué a València el 10 de gener del 1861, i fou escolanet de la nostra catedral fins als 15 anys. Fou alumne predilecte de D. Salvador Giner, guanyant les oposicions per a Mestre de Capella de la catedral de Tortosa el 1886, abans d'haver acabat els seus estudis eclesiàstics. Sis anys després guanyà les oposicions al mateix càrrec de la Seu Primada de Toledo, renunciant quatre anys després a tan assenyalat càrrec per a ingressar en la Companyia de Jesús el 1896. El nombre de les seues composicions religioses és prou notable, destacant dins la seua producció estríctament organística l' "Ofertori per a Orgue. Pas fugat sobre l'himne Verbum Supernum", dedicat a D. Josep Maria Benaiges, organista 1 de la R. Capella de S. M., i que fou publicat pels editors valencians Antich i Tena. La seua intuició i perspectiva de futur el portaren a treballar en diferents camps del saber musical, sent ú dels primers, si no el primer, a interessar-se vivament pel nostre folklore, arreplegant una sèrie de danses populars interpretades amb la típica dolçaina i que ara poc ha han publicat S. Seguí y F. Pardo.

El P. Vicent J Tena ha arreplegat totes les seues obres disperses per diversos arxius, per tal que figuren dins de la gran Biblioteca de Músics Valencians a l'arxiu de l'Excm. Ajuntament de València. El P. Baixauli, S. J., morí a la Casa Professa de València el 9 d'octubre del 1923.

Llàstima que no hem pogut facilitar dades sobre altres organistes il·lustres que sens dubte passaren per aquesta església. La manca de documentació al respecte no ens ho permet. Ni tan sols hem pogut esbrinar el nom d'aquells organistes que pagava la Congregació de la Bona Mort. Amb tot, hem vist al llarg d'aquest treball l'excel·lent relació musical entre la nostra església i la Seu valenciana, i com estigueren vinculades d'una forma o altra, bé per assessorar a l'hora de comprar un orgue, o participant activament en la part musical d'alguna festa religiosa extraordinària, personatges de primer orde dins la història de la música valenciana com són ara Vicent Rodríguez, Josep Pradas, Josep Maria Úbeda, el P. Guzmán, que fou Mestre de Capella de la catedral de València abans d'ingressar a l'Abadia benedictina de Montserrat.

Amb la destrucció de l'orgue el 1936 aquesta església restà privada de tan estimable instrument, i no serà fins el 1955 que es començaran les primeres gestions per adquirir-ne un de nou. Van ser diferents els projectes presentats per diverses cases constructores espanyoles, inclinant-se la Comunitat finalment —després d'haver escoltat el parer de diversos organistes de catedrals espanyoles—, pel projecte de la casa “Lluís Camps” de Barcelona, projecte definitiu que revisaren i aprovareren els PP. Ignasi Prieto i Antoni Massana, S. J..

El 15 de desembre del 1957 fou beneït i inaugurat el nou orgue, després d'una instal·lació un poc accidentada, degut a la gran riuada que sofri València al començament d'octubre d'aquell any i que paralitzà aquests treballs durant quinze dies. El concert inaugural estigué a càrrec del P. Robert de la Riba, O. F. M. Cap., el dia 3 de febrer del 1958, el qual interpretà obres de Bach, Franck, d'Aquin, Karg-Elert i dues del propi intèpret, actuant en l'intermedi l'escolania d'aquesta església. En aquest número donem diverses mostres gràfiques de tan destacats actes.

Tot seguit exposem la disposició dels jocs d'aquest orgue de la casa Camps de Barcelona i a l'apèndix documental el contracte que es signà per a realitzar aquest projecte.

DESCRIPCIÓ DE L'ORGUE

Consta de dos teclats manuals de 61 nota, de do greu a do agut, ambdós expressius, i un teclat de pedals de 30 notes, de do a fa. Té 20 jocs efectius i un de transmissió, amb 1219 tubs sonors. Posseeix 21 plaqueta-registre, 34 botons de preparació per a les combinacions lliures, 3 plaquetes de combinació fixa, 10 pedals de combinacions i dos pedals d'expressió. Una gran caixa enclou tot el conjunt sonor i té un dispositiu que permet de regular el pas del so a l'exterior. El sistema de mecanisme emprat és el neumàticotubular. La façana, de línies modernes, és tota ella coberta de tubs d'ornamentació.

DISTRIBUCIÓ DELS REGISTRES

	<i>Primer teclat</i>		<i>Segon Teclat</i>	
Bordó	16'		Flauta Octaviant	4'
Bordó	8'		Corn de Nuit	8'
Octava	4'		Nasard	12na.
Ple	3 fileres		Gamba	8'
Flauta	8'		Celesta	8'
Quinzena	2'		Octaví	2'
Clarí	4'		Fagot Oboe	8'
Trompeta	8'		Flautí	2'

Teclat de pedals

Sub-baix	16' (per transmissió)
Violoncel	8'
Contres	16'
Viola	4'

Pedals de combinació

Primer teclat a pedals	Trèmolo a segon teclat
Segon Teclat a pedals	Combinacions lliures 1
Unió Teclats I i II	Combinacions lliures 2
Octaves agudes 1	Gran joc
Octaves greus 2 i 1	Expressió primer teclat
Forts	Expressió segon teclat

Amb el pas dels anys, sobretot d'ençà de la dotació de la classe d'orgue d'una forma estable al Conservatori Superior de Música de València des del curs acadèmic 1973-1974, cosa que ha permès la creació d'una jove escola d'organistes valencians, així com la fundació a les darreries del 1978 de l'Associació Cabanilles d'Amics de l'Orgue, que canalitza molts esforços i inquietuds del moment per la difusió de tot allò que concerneix l'orgue i la seua música a València, hom sentí d'una forma cada volta més acuciant la necessitat de disposar a la nostra ciutat d'un orgue monumental, el qual a més de complir les seues funcions específicament litúrgiques, fos el centre de consolidació d'aquesta jove escola organística valenciana que

ix del nostre Conservatori i, tot emparant-se en la nostra extraordinària tradició, i principalment en la gran figura de J. Bta. Cabanilles, el nom del qual porta el nou instrument, torne a posar València a l'alçada del seu passat organístic concorde amb la —alhora— anyenca i actual musicalitat valenciana.

Per tal de dur a terme tan ambiciós projecte començaren una sèrie de contactes entre la Companyia de Jesús i l'Associació Cabanilles d'Amics de l'Orgue (ACAO), que desembocaren en el projecte presentat per la casa Blancafort, el qual projecte dividit en diverses fases de progressiva aplicació, concluirà una obra que podrà ser catalogada entre els millors orgues del moment.

La primera fase d'aquest gran instrument que posarà en funcionament la “cadereta”, així com tot un conjunt d'elements necessaris des del punt de vista tècnic i estètic, i en la inauguració de la qual es presentarà oficialment aquesta revista trimestral, difusora de la nostra tradició organística, ha estat costejada principalment amb la quantitat resultant de la venda del nostre orgue construït per la casa “Camps” i que ha adquirit la parròquia de l'Assumpció de Llíria, on ja va ser instal·lat el proppassat any 1981, i la inauguració litúrgica del qual es celebrà en la festa titular de la parròquia, el 15 d'agost, —donant-se el concert inaugural de l'orgue a càrrec de D. Vicent Ros, professor d'orgue del Conservatori de València i President d' ACAO, la nit del 3 d'octubre del mateix any— així com als donatius de diversos particulars.

Tot seguit donem la disposició dels jocs de l'orgue “J. Bta. Cabanilles” el qual, amb l'ajuda de persones i entitats valencianes, serà un joier del patrimoni artístic-musical de València.

DESCRIPCIÓ DELS REGISTRES

PEDAL	CADERETA (Teclat I)
1. Contres Majors	32'
2. Contraixaix	16'
3. Sub-baix	16'
4. Baix Obert	8'
5. Baix Tapat	8'
6. Quinta	5 1/3'
7. Coral Baix	4'
8. Flautí	2'
9. Compostes IV	2 2/3'
10. Dolçaina	16'
11. Bombarda	16'
12. Trompeta	8'
13. Clarf	4'
14. Salicional	8'
15. Violó	4'
16. Octava	4'
17. Tapadet	4'
18. Nasard en 12	2 2/3'
19. Quinzena	2'
20. Nasard 17na.	1 3/5'
21. Dinovenya	1 1/3'
22. Címbala IV	2/3'
23. Flauta Travessera (m.d.)	8'
24. Cromorn	8'
25. Regalies	4'
26. Trèmolo	

ORGUE MAJOR (Teclat II)		POSITIU ("realejo". Teclat IV)	
26. Flautat Major	16'	59. Violó de fusta	8'
27. Flautat	8'	60. Corn de daina	4'
28. Flautat de fusta	8'	61. Quinzena	2'
29. Nasard en 5na.	5 1/3'	62. Flautí	2'
30. Octava	4'	63. Vintidosena	1'
31. Flauta Cònica	4'	64. Tercerilla II	4/5'
32. Nasard en 10na.	3 1/5'	65. Orlos	16'
33. Dotzena	2 2/3'	66. Regalies	8'
34. Quinzena	2'		
35. Disetena	1 3/5'	BATALLA (Teclat IV)	
36. Ple V-VII	2'	67. Trompeta de batalla (m.e.)	8'
37. Alemanyia IV	1'	68. Trompeta de batalla (m.d.)	8'
38. Címbala III	1/2'	69. Bajoncillo (m.e.)	4'
39. Corneta Magna V	8'	70. Violetes (m.e.)	2'
40. Fagot	16'	71. Clarí Clar (m.d.)	8'
41. Trompeta Reial	8'	72. Trompeta Magna (m.d.)	16'
42. Clarí	4'	73. Clarí Alt (m.d.)	4'
EXPRESIU (Teclat III)		ACOBLAMENTS	
43. Quintatò	16'	I-Pedal	
44. Principal	8'	II-Pedal	
45. Flauta de Xemeneia	8'	III-Pedal	
46. Viola	8'	IV-Pedal	
47. Veu celeste	8'	I-II	
48. Octava	4'	III-II	
49. Tapadet	4'	IV-II	
50. Nasard en 12na.	2 2/3'		
51. Nasard en 15na.	2'		
52. Nasard en 17na.	1 3/5'	COMBINACIONES	
53. Ple IV-VI	1 1/3'	Anul.lador	
54. Fagot i Oboe	8'	Tutti	
55. Veu Humana	8'	Trompeteria	
56. Trompeta	8'	Plens	
57. Clarí	4'	6 Comb. Ajustables	
58. Campanes		4 " Fixes	
Trémolo		Expressió III	

Amb aquesta breu ressenya històrica sobre els orgues i la música en la nostra església de la Companyia hem volgut deixar constància documental de la nostra tradició litúrgica i musical per tal de justificar encara més si això és possible el nostre treball i entusiasme envers la seu reactivació i nous impulsos que mereix i necessita per al present i el futur.

G. GABRIEL CADEVALL S.J.

L'OBRA I FIGURA DE CABANILLES ÀNIMA DE MÚLTIPLES GENERACIONS

La ingent obra de tan il·lustre organista ja ha estat estudiada —bé que no exhaustivament encara, atès que no han estat publicades la totalitat de les seues obres—, per eminents musicòlegs tant nacionals com estrangers, i hom pot apreciar en els seus treballs la influència que exercí damunt els seus nombrosos deixebles. La seua obra creadora repercutí moltíssim en les diferents generacions posteriors, malgrat que lògicament les noves formes de composició així com els nous gustos imperants en cada època anaren eclipsant la seua influència i, ja al s. XIX, tan decadent per a l'orgue i la seua literatura, només trobem alguna referència a la seua figura en Hilarió Eslava o algun altre musicòleg de menor importància.

Serà ja a les darreries del s. XIX que Felip Pedrell, recollint els primers balboteigs d'investigació musicològica a Espanya fets per Eslava, Saldoni, Asenjo Barbieri, Soriano Fuertes, etc., donarà a aquesta investigació el caràcter metòdic i científic que requereix, incloent un poc de música de Cabanilles entre les seues nombroses publicacions de música espanyola, que fins aleshores no havien vist mai la impremta i la gran difusió que aquesta suposa. Amb tot, serà el seu deixeble, l'insigne musicòleg Monsenyor Higiní Anglès qui iniciarà la publicació de l' "Opera Omnia" per a orgue de Cabanilles a través del Departament de Música de la Biblioteca de Catalunya, on hi ha una quantitat considerable de la música de Cabanilles que ha arribat fins als nostres dies, i el volum I de la qual aparegué el 1927. Aquest volum inclou un estudi biogràfic amb tota la documentació que dos anys abans, el 1925, havia pogut arreplegar durant una estada entre nosaltres, en el curs de la qual, Anglès recopilà documents valuosos per a la biografia del nostre il·lustre organista, inclosa la partida de Baptisme que li facilità aleshores rector d'Algemesí Mossèn Francesc Morales, fet que ressenya i agraeix efusivament Anglès a la pag. XIV del I vol. que estem comentant. A la investigació d'Anglès i la col·laboració de M. Francesc Morales i no a cap aficionat a la musicologia de l'actualitat devem la constància documental de la procedència de Cabanilles, i concretament la seua partida de Baptisme, qüestió que no tenien gaire clara els investigadors fins al 1925.

A partir d'ací la figura de Cabanilles s'anirà engrandint de nou, i a això col·laboraran els successius toms que Anglès anà publicant així com els mitjans de difusió amb què compta la nostra societat. Esperem que aquesta obra continue, i aparega prompte el V volum, així com tots els que re-

queressa la considerable producció encara inèdita del nostre autor, que no dubtem faran prompte possible l'interès del musicòleg Dr. Josep Maria Llorens Cisteró, continuador de l'obra d'Anglès i tan considerat sempre amb la música valenciana tal com ens ha demostrat en diferents publicacions, així com la inestimable organització i solvència del Departament de Música de la Biblioteca de Catalunya.

Anglès també va incloure obres de Cabanilles en altres publicacions seues, així com són diversos els musicòlegs que també ho han fet, bé en diferents antologies o en quaderns més o menys extensos dedicats integralment a la seu obra, tant a l'estranger com a Espanya, per bé que no tots amb la mateixa fortuna i encert, com és ara el cas d'un d'ells, el qual ha arribat a aital cúmul d'aberracions que ha estat considerat en alguns cursets d'especialistes com a model del que no ha de ser una publicació sèria, científica i pràctica.

No és la pretensió d'aquest article de fer una referència exhaustiva i detallada de totes les publicacions sobre el nostre autor, sinó simplement assenyalar aquelles que genèricament han influït més en el nostre segle i que han motivat –tal i com anunciam en el títol– que la figura de Cabanilles fos l'ànima de múltiples generacions, incloses les més recents.

També tenen interès les seues obres vocals ofuscades per la ingest superioritat numèrica de la seu producció organística, però que progressivament van imposant-se en el repertori habitual dels nostres cors, i no hem de perdre del tot l'esperança que n'apareguen algunes més, desconegudes fins ara per a nosaltres, com ha passat recentment a l'Arxiu de Canet de Mar, on han aparegut tres obres seues, una de les quals la cançó ja coneguda “Son las fieras” i les altres dues desconegudes fins ara –i per tant no incloses en la recopilació que féu J. Climent publicada a València per l'Ed. Piles– i que són també dos “villancicos”: *Arroyuelo, no huyas*, i *Atiende a mis suspiros*, ambdós escrits a 4 veus i acompanyament xifrat i dedicats al Santíssim Sagrament. Aquesta producció vocal demana lògicament una atenció i estudi que per diverses circumstàncies no s'ha donat encara amb l'interès i el rigor que mereix.

Quant als diversos treballs d'investigadors de diferents nacionalitats, són dignes d'especial atenció els publicats a l' “Anuario Musical”, Vol. XVII (1962), del Consell Superior d'Investigacions Científiques, Barcelona 1962, publicats en diferents idiomes i en commemoració del 250 aniversari de la mort del nostre insigne compositor, treballs que en la seu majoria han estat traduïts al castellà i publicats conjuntament amb algun d'original per aquesta Associació Cabanilles d'Amics de l'Orgue amb la col·laboració de l'Excm. Ajuntament d'Algemesí, amb el títol *Joan Baptista Cabanilles, músico valenciano universal*.

Així doncs, des del començament de la publicació de les seues obres en el ja llunyà 1927, les quals causaren admiració fora de les nostres fronteres, com molt bé ho testimonien els escrits d'Henry Pruniers a *Revue Musical*, Charles Tournemire a *Guide du Concert*, Bruyr a *Belle Histoire de la Musique*, Felix Rangel i tants d'altres, el nostre músic esdevingué progressivament un personatge perfectament conegut entre els musicòlegs així com dels intèrprets, i consegüentment del gran públic, a través dels concers, discs, ràdio, etc.

València no podia de cap manera restar al marge del Renaixement del nostre músic i és per això que en acostar-se la commemoració, el 1962, del 250 aniversari de la seu mort prengué forma a València la "Institució Joan Cabanilles", per tal d'encarrilar totes les inquietuds i esforços tendents a revaloritzar entre nosaltres l'obra i figura del nostre músic, sobretot tenint en compte la commemoració que s'acostava. De les tertúlies que ja a l'estiu del 1960 es celebraven al domicili del llibrer Joan Garcia Rigal (num. 11 del carrer Comte d'Altea, de València) principalment els dissabtes, es consolidà i perfeccionà la idea referent a l'homenatge al nostre músic per a la qual cosa ja havia iniciat una campanya Eduard Ranch, mon pare, en diferents mitjans de difusió. Aquestes reunions que anaren prenent gran volada es traslladaren a l'Associació de la Premsa i s'hi convingué a fundar l'agrupació el títol de la qual després de moltes discussions s'anomenà "Institució Joan Cabanilles". Aquesta *Institució* tingué una vida curta però intensa, i es degué a ella l'ingent treball de preparació i desenrotllament d'aquella efemèrides, però una volta passades aquelles dates no va saber vertebrar-se i programar unes activitats que li donassen continuïtat. Els projectes que hom tenia en perspectiva eren grandiosos i dignes i fins i tot necessaris en una gran ciutat d'una trajectòria musical com la de València.

Un Palau de la Música per a València, o una *Sala Cabanilles* de la qual ja va parlar el meu pare en el seu primer article a *Valencia Atracción* no arribaren a quallar per múltiples i diverses circumstàncies. La dotació d'una forma estable de la càtedra d'orgue del nostre Conservatori tampoc no va assolir-se fins alguns anys després, gràcies a la tenacitat i ampla visió musical del llavors director del Conservatori D. Amand Blanquer Ponsoda, el qual finalment ho aconseguí a partir del curs acadèmic 1973-1974, anys després que deixàs les seues activitats la Institució. Ara que ja han passat 20 anys podrem valorar amb la mirada de perspectiva que proporciona el temps els treballs i vicisituds d'aquells anys i les possibilitats reals que oferia la València d'aquella època. Tot això, a la memòria del meu pare i de tots els qui col·laboraren eficaçment per tal d'engrandir la vida musical i el bon nom de València, ho arreplegaré i publicaré, basant-me en els escrits de mon pare, tant els publicats com les nombroses notes que escrivia en la intimitat, així com en els meus recors d'aquells anys d'intensa activitat.

DOCUMENTA

C
apítulos para el Organo, que se ha
de hacer para la Casa Profesa de
la compañía de Jesus, es lo siguiente.

P^e Se ha de hacer en secreto de madera blan-
ja de pino de buena calidad con 17 Cen-

DOCUMENTO I

He aquí los contratos para la construcción de este nuevo Organo que firmaron el dicho Mathias Salanova, el P. Prepósito Andres Garcia, y el P. Prefecto de Sacristia Silvestre Andreu, así como los gastos ocasionados por las fachadas del órgano, y jornales de albañiles, etc.

"Capítulos para el Organo que se ha de hacer para la Casa Profesa de la Compañía de Jesus, es lo siguiente:

PRIMERAMENTE: Se ha de hacer un Secreto de madera bieja de pino de buena calidad con 47 Canales, vaciados con la profundidad necesaria para la música, que abajo se expresará, aforradas con aludas en sus tapas, y registros partido a lo moderno, y los arboles para abrir los registros de hierro con los tirantes de madera, y los pomos de bog torniados a la mano del organista para su usso.

MAS: Se ha de hacer un teclado de 47 teclas, las blancas de buesso, y las negras regutidas de buesso con sus barillas, y reducción asidas a las bolsas de las bentillas del secreto.

MAS: Se han de hacer tres fuelles de a seis palmos de largos, y tres de hanchos de madera de pino con seis pliegues forrados con aludas echos a la Catalana, y encajonados para su mayor conserbación con su conducto Madre al secreto principal.

Música de lleno

PRIMERAMENTE: Se ha de hacer un registro de flautado en 8, el que ha de servir de flautado mayor, y ha de estar repartido en los Castillos de la caja, o fachada, los que quepan, y los restantes dentro afinado a tono natural de Capilla, todo de metal Caños 47

MAS: Se ha de hacer un registro en 15, y 19 de dos caños por tecla en un movimiento todo de metal Caños 94

MAS: Se ha de hacer un registro de lleno de quatro caños por tecla, la guia en 22 recterado segun arte todo de metal Caños 188

MAS: Se ha de hacer un registro de cimbala de tres caños por tecla, la guia en 26 recterados segun arte todo de metal Caños 141

Música moderna

PRIMERAMENTE: Se ha de hacer un registro de tapadillo de ambas manos todo de metal Caños 47

MAS: Se ha de hacer un registro de nasardo en 15 partido a la mano yzquierda todo de metal Caños 23

MAS: Se ha de hacer un registro de nasardo en 19 partido de mano yzquierda todo de metal Caños 23

MAS: Se ha de hacer un registro de Corneta magna partido de mano derecha con su secreto, y conductos en alto para su mayor desaogo de 5 Caños por tecla, y el flautado, que es su guia tapado todo de metal. Caños 120

MAS: Se ha de hacer un registro de bajoncillo partido de mano yzquierda colocado a la parte de adentro al ultimo del secreto con sus cepos de metal, canales, y lenguas de latón, y templadores de hilo de hierro Caños 23

MAS: Se ha de hacer un registro de clarin claro, partido de mano derecha colocado en la misma forma, y circunstancias que el bajoncillo Caños 24

MAS: Se ha de hacer un juego de Contras de entonación de 12 palmos de madera, si el sitio da lugar, y se pueden acomodar, y sino se pondran tapadas de seis palmos con su secreto a parte, pissas, y molinetes, asidas a las teclas correspondientes Caños 8

Ultimamente esta obra se dará bista, y reconocidas a satisfacción de ambas partes por personas, o persona inteligentes, que para ello sean llamados, y que se aya de dar sitio capaz para colocar dicha obra, y que el artífice no tenga obligación de pagar auto, o escritura pertenecientes a lo tratado del Organo, y que se aya de dar copia de ella, y de la misma forma ha de ser de la obligación de dicha Casa el costear los jornales de alvañil, y carpintero, que se ofrecieren para plantificar dicho Organo en el sitio, que se destinare; entendiéndose, que el artífice meramente ha de ser obligado a efectuarlo en la misma forma, que expresan los capítulos precedentes, y colocarlo en el sitio asistido de los referidos, y assí mesmo se obliga voluntariamente, que obtenida la aprobación de los peritos, pasado un año desde su conclusión deva dicho factor a expensas propias afinarlo.

Lo que se añade a los capítulos antecedentes en dictamen de Mosen Vicente Rodriguez, Organista de la Catedral, es lo siguiente:

PRIMERAMENTE: Un registro de trompeta magna, partido de mano derecha, colocado a lo último del Secreto a la parte de adentro con sus zepos de metal, canales y lenguas de latón, y templadores de hilo de hierro.....

Caños 24

MAS: Se ha de hacer un registro de Nasardo en 12 partido de mano derecha todo de metal..... Caños 24

MAS: El Registro de Cimbala, que tienen los capítulos antecedentes, que es de tres caños por tecla se le ha de añadir un caño por tecla para que el lleno tenga mas cuerpo.

Quedó convenido el trato antecedente con Mathias Salanova, y los PP. Prepósito, y Silvestre Andreu de esta suerte, que lo principal lo debe hacer por el precio de trescientos pesos, los que se devén dar en tres pagas, destos, ciento a la entrada, ciento a la mitad, y los otros ciento concluido el Organo, y también se le deve dar el Organo biejo, y por la añadiencia a dirección de Mosen Vicente Rodríguez cincuenta pesos, advirtiendo, que los trescientos los deve dar el P. Andreu, y los otros cincuenta el P. Prepósito, y que se obliga dicho Mathias Salanova a darlo puesto en su lugar para que sirva la víspera de Pasqua del Espíritu Santo, y por nuestra parte nos obligamos a cumplirle con las pagas al arriba dicho, y añadiendo a la última paga las cincuenta libras que se obliga a dar el P. Prepósito, y para que conste lo firmamos en Valencia a 18 de Noviembre de 1753.

Andres Garcia de la Cña de Jesus
Prepósito

Mathias Salanova (rúbrica)

Recibí las cien libras primeras que deve darme el P. Sylvestre Andreu, y son por quenta de las trescientas. Valencia y Noviembre 23 de 1753

Mathias Salanova (rúbrica)

Recibí las doscientas libras, que por estos capítulos deve darme el P. Silvestre Andreu en la conclusión y metad de esta obra. Valencia a 20 de julio 1754

Mathias Salanova (rúbrica)

Recibí por manos del mismo P. Sylvestre Andreu cincuenta libras, por su nuevo registro ofreció darme el P. Jayme Domenech, Valencia, y Julio 20 de 1754

Mathias Salanova (rúbrica)

Memoria de las fachadas de Organo que hace Pasqual Esteve, carpintero. La una esta ajustada por 60 libras en obligación de hacer un armazón de quarton, y hacer dos puertas con sus visagras para colocar el Secreto y hacer dos puertas mas a las fachadas para salir a los balcones u tribunas, poniendo las visagras que fueren menester.

Y la otra fachada esta por 50 libras, que las dos dichas fachadas suven, siento y dies libras. Y la una ha de estar hecha para S. Vicente Ferrer.

Y asi mesmo tenga obligación de labrar dichas fachadas conforme plan-ta y perfil, y colocarlas en su puesto y dándole albañil para todo aquello que se ofreciese.

Dicha obra se pagará con tres pagas, una, al empezar, la otra quando estará a la metad, y la última quando estará dicha obra concluida.

Pasqual Esteve

Reseví del P. Andres de la Compañía de Jesus, la cantidad de 36 libras 13 sueldos y 4 dineros que son de la primer paga de dichas fachadas. Y por la verdad, ago el presente en 10 de Marzo de 1754

Son 36 L. 13 s. 4 d.

Pasqual Esteve (rúbrica)

Reseví a quenta de la segunda paga, veinte libras. Valencia y Abril a 9 de 1754

Son 20 libras

Pasqual Esteve

Reseví a quenta de la segunda paga cinco libras. Valencia y Abril 22 de 1754

Son 5 libras

Pasqual Esteve

Reseví a quenta de las restas quince libras. Valencia y abril 27 de 1754

Son 15 libras

Pasqual Esteve

Reseví acuenta de todo veinte y cinco libras. Valencia y Mayo 3 de 1754

Son 25 libras

Pasqual Esteve

Dévese la resta.....8 libras 1 sueldo 8 dineros

Memoria de lo que se va trabaxando por orden del padre ministro que fué dia 17 de abril, trabaxó el maestro y dos oficiales. Vale 1 libra, 6 sueldos
Dia 18 por la mañana trabaxó el maestro y tres oficiales y por la tarde trabaxaron dos oficiales que vale 1 libra, 5 sueldos
El dia 19 de abril trabaxaron dos oficiales y el maestro medio dia Vale 1 libra, 1 sueldo

La madera que se a librado asta el dia 19 Primeramente dos vigas de a 18 palmos cada una y de galga de a 24 que valen 2 libras, 4 sueldos
De dos canelas de a treinta palmos cada una. Valen..... 2 libras, 5 sueldos
De dos canelas de a veinte y quatro palmos cada una, vale 1 libra, 16 sueldos
De tres pedaços de canela de a 15 palmos cada uno, valen 1 libra, 16 sueldos
-Dia 20 trabaxó el maestro, y dos oficiales. Vale 1 libra, 6 sueldos
En ese dia se compraron dos libras de clabos de encabironar para clabar las esteras de las bentanas, que valen 5 sueldos
Total: 13 libras, 14 sueldos

-Martes dia 23 de abril trabaxaron dos oficiales, y el maestro medio dia. Vale..... 1 libra, 1 sueldo
-Miércoles dia 24 trabaxaron el maestro y dos oficiales. Vale..... 1 libra, 6 sueldos
Jueves dia 25 trabaxaron dos oficiales 16 sueldos
Viernes dia 26 de abril trabaxaron el maestro y dos oficiales. Vale 1 libra, 6 sueldos
En esta semana se an librado 4 vigas de a veinte y un palmo. Valen 3 libras, 4 sueldos
-Sábado dia 27 de abril trabaxaron el maestro y dos oficiales..... 1 libra, 6 sueldos
Total: 8 libras, 19 sueldos

Memoria de la semana que se sigue que fué lunes dia 29 de abril trabaxaron el maestro y dos oficiales..... 1 libra, 6 sueldos
-En este dia se an comprado doscientas punchas sinquenas. Valen..... 4 sueldos, 6 dineros
-Una tabla para listones. Vale..... 8 sueldos, 6 dineros
-Martes dia 30 de abril trabaxaron el maestro y dos oficiales..... 1 libra, 6 sueldos
Jueves dia 2 de mayo trabaxaron el maestro y un oficial... 18 sueldos
-De doscientas punchas sinquenas. Vale..... 4 sueldos, 6 dineros
-De una ganbia de a bente y uno para listones..... 10 sueldos
-Sábado trabaxaron el maestro y un oficial medio dia..... 9 sueldos
-Trescientas punchas sinquenas. Vale..... 6 sueldos, 9 dineros
-De una ganbia para listones..... 7 sueldos
Total: 6 libras, 00 sueldos, 3 dineros

-En ese mismo dia se traxeron dos vigas de veintiocho palmos cada una. Valen..... 1 libra, 16 sueldos
-Otra viga de treinta palmos de larga para dos estantes de donde salgan las manchas. Valen..... 1 libra, 5 sueldos
-De una viga de veinte palmos para reprender el tabique del lado del retablo mayor. Vale..... 1 libra, 2 sueldos
-De cuatro quartones de a 21 palmo cada uno para los estantes de los tabiques. Valen..... 1 libra, 10 sueldos

Memoria de lo que se ha trabajado en las ventanas, martes dia 7 de mayo, trabajaron el maestro y un oficial. Vale..... 18 sueldos
 -En este dia que llebaron 4 vigas de 21 palmo que valen..... 3 libras
 -Miércoles dia 8 de mayo trabajó el maestro todo el dia en el órgano..... 10 sueldos
 -Un oficial en el mismo dia, todo el dia, en las ventanas. Vale... 8 sueldos
 -Medio dia otro oficial..... 4 sueldos
 -En el mismo dia se ha llevado una viga de 21 palmo que vale... 16 sueldos
 -Otra viga de 15 palmos vale..... 10 sueldos
 -Jueves dia 9 de mayo trabaxaron el maestro y dos oficiales valen..... 1 libra 6 sueldos
 -En el mismo dia se llevaron dos vigas de 21 palmo que valen..... 1 libra 12 sueldos
 -Para los estantes del órgano dos tablas para suelos a los balcones de a 24 palmos cada una. Valen..... 1 libra 18 sueldos
 -Viernes dia 10 de mayo trabajaron el maestro y dos oficiales. Valen..... 1 libra 6 sueldos
 -Sábado dia 11 de mayo trabaxaron el maestro y dos oficiales. Valen..... 1 libra 6 sueldos
 Total: 20 libras, 5 sueldos

-Memoria de la semana siguiente que empieza lunes dia 13 de mayo en el qual dia trabajaron tres oficiales..... 1 libra 4 sueldos
 -De un pedazo de polayna de 7 palmos..... 5 sueldos
 -de quatro tabirones de a 21 palmo para el órgano..... 18 sueldos
 -De una libra de clabo de encabironar..... 2 sueldos
 -Martes dia 14 de mayo, trabajaron 3 oficiales..... 1 libra 4 sueldos
 -Jueves dia 16 de mayo, trabajaron..... 1 libra 4 sueldos
 -Viernes, dia 17 de mayo, trabajaron tres oficiales... 1 libra 4 sueldos
 -Sábado, dia 18 de mayo trabajaron tres oficiales.... 1 libra 4 sueldos
 -En el mismo dia se llebaron 6 chambias de 14 palmos cada uno. Valen..... 2 libras 2 sueldos
 -Por 4 vigas de a 21 palmo cada una..... 3 libras 4 sueldos
 -Por cuatrocientas punchas cinquenas..... 10 sueldos
 Total: 14 libras, 1 sueldo, 6 dineros

-Memoria de la semana siguiente que empezó lunes 20 de mayo en la qual trabaxaron el maestro y tres oficiales..... 1 libra 14 sueldos
 -Martes, 21 de mayo trabajaron el maestro y tres oficiales..... 1 libra 14 sueldos
 -Miércoles, dia 22 de mayo, trabajaron el maestro y tres oficiales..... 1 libra 14 sueldos
 -Viernes, dia 24, trabajaron el maestro y tres oficiales..... 1 libra 14 sueldos
 -En este dia se llevaron 5 chambias de a 21 palmo cada una que se han gastado en listones y bentajas de la Media Naranja..... 2 libras 10 sueldos
 -Por 600 punchas cinquenas. Valen..... 15 sueldos
 -Por dos libras de clabos de encabironar..... 5 sueldos
 -Por libra y media de cola. Vale..... 5 sueldos
 -Por tres vigas de a 25 palmos..... 2 libras, 8 sueldos

Sábado, dia 25 de mayo, trabajaron el maestro y tres oficiales.....
 1 libra 14 sueldos
 Total: 14 libras, 13 sueldos

-Memoria de la semana que se sigue en la qual se empezó el dia 27 de mayo en la qual trabajaron el maestro y tres oficiales..... 1 libra 14 sueldos
 -Por dos tablas de a 21. Valen..... 1 libra 10 sueldos
 -Una viga de 14 palmos. Vale..... 9 sueldos
 -200 clabos cinquenos..... 4 sueldos 4 dineros
 -100 punchas sisenas..... 1 sueldo 8 dineros
 -1 libra de cola..... 3 sueldos 4 dineros
 -Martes, 28 de mayo, trabajaron tres oficiales..... 1 libra 4 sueldos
 -Miércoles, dia 28 de mayo (sic), trabajaron el maestro y tres oficiales.
 1 libra 14 sueldos
 -Una viga de a 21 palmo para las flautas y una tabla de a 14 palmos
 1 libra 6 sueldos
 -Una chambia de a 14..... 7 sueldos
 -100 clabos cinquenos..... 2 sueldos 2 dineros
 -De media libra de cola..... 1 sueldo 8 dineros
 -Jueves dia 29 trabajaron el maestro y dos oficiales... 1 libra 6 sueldos
 -De una viga de 21 palmo para el órgano..... 16 sueldos
 Total: 10 libras, 19 sueldos, dos dineros

TOTAL GENERAL: 59 libras, 18 sueldos, 8 dineros

Nota: Para las primeras ventanas entregué a Bernat el carpintero.....
 27 libras, 7 sueldos, 3 dineros
 Para las segundas quatro y maderas, marcos para el órgano según esta cuenta
 le di a cuenta..... 40 libras
 A cumplimiento pagué a Bernat en 27 de junio.....
 79 libras, 18 sueldos, 8 dineros
 En paz esta cuenta

-Memoria de lo que se trabaxó el dia 31 de maio que fué viernes, trabaxaron dos oficiales y el maestro medio dia, vale..... 1 libra 1 sueldo
 -De una gambia de a catorce palmos..... 7 sueldos
 -Sábado dia 1 de junio trabaxó un oficial..... 8 sueldos
 -En un dia se gastó una gambia de a catorce palmos. Vale... 7 sueldos
 Total: 3 libras, 3 sueldos

-Memoria de la semana que se sigue que fué miércoles dia 5 de junio trabaxó un oficial..... 8 sueldos
 -En ese dia se gastó una gambia de a catorce..... 7 sueldos
 -Jueves dia 6 de junio trabaxó un oficial..... 8 sueldos
 -En un dia se gastaron dos gambias de a catorce..... 14 sueldos
 -Media libra de cola..... 2 sueldos 8 dineros
 -Viernes dia 7 de junio, trabaxó un oficial..... 8 sueldos
 -Una gambia de a catorce. Vale..... 7 sueldos
 -Cincuenta punchas sinquenas..... 1 sueldo 1 dinero
 -De un papelico de tachas de gelosia. Vale..... 2 sueldos
 -Por un pedaço de biga de a bintiquattro. Vale..... 3 sueldos
 -Sábado dia 8 de junio trabaxó un oficial..... 8 sueldos
 Total: 3 libras, 6 sueldos, 9 dineros

-Memoria de la semana que se sigue que fué lunes de a 10 de junio, tra-

baxó un oficial.....	8 sueldos
-Tres gambias de a catorce. Valen.....	1 libra 1 sueldo
-Martes dia 11 de junio, trabaxó un oficial.....	8 sueldos
-Se an gastado duscientas punchas sinquenas.....	4 sueldos 4 dineros
-Miércoles dia 12 de junio, trabaxó un oficial.....	8 sueldos
-Una libra de cola. Vale.....	3 sueldos 6 dineros
-Viernes, dia 14 de junio, trabaxó un oficial.....	8 sueldos
-Un papelico de tachas de a doce. Vale.....	1 sueldo
Total: 3 libras, 1 sueldo, 10 dineros	

-Lunes dia 1 de julio trabaxaron el maestro y tres oficiales.....	1 libra 14 sueldos
-Martes dia 2 de julio trabaxaron el maestro y dos oficiales.....	1 libra 6 sueldos
-Miércoles dia 3 de julio trabagó un oficial.....	8 sueldos
-En ese dia se llebó una gambia de a catorce.....	7 sueldos
-Dos libras de clabos de encabironar.....	5 sueldos
-Cien clabos Varquerols.....	4 sueldos
-Doscientas punchas sinquenas.....	4 sueldos 8 dineros
-Cien punchas sesenas.....	18 sueldos 8 dineros
-Dos bigas de a veinte palmos cada una. Valen....	1 libra 12 sueldos
-Viernes dia 5 de julio trabaxó un oficial.....	8 sueldos
-Una gambia de a catorce.....	7 sueldos
-Sábado dia 6 de julio trabaxó un oficial.....	8 sueldos
Total: 7 libras, 5 sueldos, 4 dineros	

-Memoria de la semana que se sigue que fué lunes dia 8 de julio, trabaxaron el maestro y dos oficiales.....	1 libra 6 sueldos
-En este dia se llebaron dos gambias de a binte y uno que valen...1 libra	
-Dos gambias de a catorce que balen.....	14 sueldos
-Midia libra de cola. Vale.....	1 sueldo 8 dineros
-Martes, dia 9 de julio, trabaxaron dos oficiales.....	16 sueldos
-Doscientas punchas sinquenas.....	4 sueldos 4 dineros
-Quatro gambias de a catorce.....	1 libra 8 sueldos
-Cien clabos sinquenos.....	2 sueldos 2 dineros
-Dos libras de clabos de encabironar.....	5 sueldos
-Jueves dia 11 de julio trabaxaron dos oficiales y el maestro medio dia	
-Media libra de cola.....	1 libra 1 sueldo
-Viernes dia 12 de julio trabaxaron dos oficiales.....	1 sueldo 8 dineros
-Cinco gambias de a binte y uno. Valen.....	16 sueldos
-Dos pedaços para dos angeleras de a quince palmos cada uno...18 sueldos	
-Sábado dia 13 de julio trabaxaron dos oficiales.....	16 sueldos
-Cinquenta punchas sinquenas.....	1 sueldo 1 dinero
Total: 12 libras, 11 dineros	

-Memoria de la semana que se sigue, que fué lunes dia 15 de julio, trabaxaron dos oficiales.....	16 sueldos
-En este dia se llevaron quatro gambias de 21 palmo cada una que valen	
-De doscientas punchas sinquenas.....	4 sueldos 4 dineros
-De una libra de cola.....	3 sueldos 4 dineros
-Miércoles dia 17 de julio trabaxaron dos oficiales.....	16 sueldos
-Jueves dia 18 de julio trabaxaron dos oficiales.....	16 sueldos
-Dos fusetas de a catorce palmos. Valen.....	10 sueldos

Sábado dia 20 de julio trabaxó un oficial todo el dia y otro oficial medido dia..... 12 sueldos

Total: 5 libras, 15 sueldos, 8 dineros

TOTAL GENERAL: 38 libras, 18 sueldos, 7 dineros

NOTA: Ymportan todas las semanas de esta cuenta treinta y ocho libras, quince sueldos y siete dineros y tengo recibidas treinta libras. Me restan: 8 libras, 15 sueldos, 7 dineros.

-Y de los taobretes de nogal me resta a pagar 13 libras 10 sueldos. Que toda la resta es: 22 libras 5 sueldos 7 dineros.

que se obliga a dar al P^e Preposito, y para q^{ue} conste lo firmamos en Valencia a 18 de Noviembre de 1753.

Firmas que dan fe de lo q^{ue} dice

Matias Salanova

DOCUMENTO II

Historia manuscrita de la Casa Profesa de Valencia.
Tomo 2, pag. 694 y siguientes se habla de las fiestas
de la canonización de S. Luis Gonzaga y de S. Esta-
nislao de Koska, que en el año de 1726 hicieron en
esta Casa Profesa, en su Iglesia.

.....El dia 26 de mayo de 1726 hubo Missa Solemne y TE DEUM. Concluida la Misa entró el Sr. Arzobispo, con sus asistentes, acompañando Nosotros todos, a la Sacristia. Vistiose su Ilma. de Pontifical en Camarín y dos Sres. Canónigos, mas dignos, con capas, y otros dos con Dalmáticas, salieron todos procesionalmente al Presbiterio. Iba delante la Cruz de nuestra Casa, con los ciriales, y con la de S. Pablo, con sobrepellices, en medio de ellos iba el crucero de su Ilma., quien cerraba la procesión, con los cuatro Sres. Prebendados. En llegando al Presbiterio, puestos los Nuestros en dos alas, subió el sr. Arzobispo al Altar Mayor y allí entonó el TE DEUM y le prosiguió LA MUSICA DE LA CATEDRAL ALTERNANDO CON EL ORGANO, los versos.....En los días 6, 7 y 8 de julio del siguiente año de 1727 se hicieron las solemnísimas fiestas en que intervino toda la ciudad de Valencia.....El dia 5, a las 4 de la tarde se comenzaron las Vísperas Solemnes, en nuestra iglesia, en que ofició, como el dia siguiente a la Misa, el Sr. D. Gaspar Ferrer y Proxita, Canónigo y Vicario Capitular de esta Metropolitana, muy amante de nuestra Compañía. Duraron las Vísperas muy cerca de dos horas; cantándolas con mucho golpe de Instrumentos y muy nueva y extraordinaria Solfa, toda la Capilla Mayor. Encontrábase la Iglesia Mayor sin Maestro de Capilla, por averse pasado a la de Sevilla, el que estaba aquí; y a esta ocasión la Capilla de la Catedral, pidió que viniese a llevar el compás a Mn. Joseph Pradas, Maestro de Capilla de Castellón de la Plana; el vino con mucho gusto; assi por lucirse en tantas fiestas, como porque ya entonces aspiraba al Magisterio de esta Cathedral; y no se engañó, pues ganó muchos votos, para lograr, como despues logró el Magisterio; porque puso mucha Solfa de nuevo, en Cantadas, Recitados, Arias; cantó unas Misas de gran Composición; y las Vísperas fueron al mismo ayre: todo en un entablado alto, que se les formó, bajo del Presbiterio..... Dia 6.....A la tarde prosiguió la fiesta, Cantando toda la Capilla de la Catedral Villancicos nuevos, Arias, Recitados; alternando sonoras Sinfonias, que llenaron toda la tarde, y toda la admiración, y el gusto de un innumerable concurso, de que en este, y en los días siguientes no se vació la Iglesia, ni los claustros, ni las calles.....

DOCUMENTO III

Proyecto y contrato de construcción del órgano de la Iglesia de la Compañía, de Valencia (año 1955)

En Barcelona, a tres de junio de 1955, reunidos el Padre Mariano Bosch S. I., Ministro de la Casa Profesa de Valencia, y D. Luis Camps Brasó, constructor de órganos de esta Ciudad, acuerdan que el referido Padre Bosch acepta la construcción del órgano en proyecto, destinado a la Compañía de Jesus de Valencia, con las siguientes condiciones y detalle que a continuación se expresa.....

El órgano será de dos teclados manuales de 61 notas cada uno, de DO grave a DO agudo, y uno de pedales de 30 notas de DO a FA, totalmente expresivo. El primer teclado se compondrá de 7 juegos y 5 juegos el segundo teclado. 12 botones de preparación para las combinaciones libres, 3 plaquetas de fuertes y 10 pedales de combinación.....
El sistema de mecanismo pneumático-tubular (con sistema propio de la casa). Los teclados serán montados en una consola separada de la caja.

DESCRIPCION DEL ORGANO

Consola. - Separada del órgano, de nogal fino, barnizado a muñeca, dos teclados y pedalier; plaquetas registros, lujosamente presentados, banco del mismo nogal, pedalier de haya, forma abanico.....

Secretos. - En madera de Flandes, haya, pino, todas de primera calidad, pieles finas de máxima duración.....

Tuberia. - Todos los bajos-bordón-flauta, de pino, con madera almacenada de más de cinco años, pintados para su completa duración. - Del DO 4 pies al DO 2 pies de zinc y a partir del DO 2 pies, inclusive, de estaño 60 por cien. Lengüetería francesa de importación.....

Aire. - Dos fuelles reguladores de doble pliegue, alimentados por un ventilador acoplado, a un electromotor.....

Caja exterior (Fachada). - Mueble de líneas rectas y tubos adorno montados en pilastras en relieve.....

Expresión. - Persianas de grueso calibre, con mando desde la consola.....

Armonización. - Sonidos clásicos, cada sonido su timbre adecuado, voces claras, suaves, pastosas o brillantes, según el gusto del cliente. Afinación al tono normal de 780 vibraciones por segundo.

DISTRIBUCION DE REGISTROS

	Teclado I 61 N	Teclado II 61 N.	
Bordón	16'	Flauta Octavante	4'
Bordón	8'	Gamba	8'
Octava	4'	Celeste	

Lleno	3 filas	Flauta cónica	4'
Flauta	8'	Fagot Oboe	8'
Quincena	2'		
Trompeta	8'	Todos juegos reales	

PEDALIER

Sub-bajo 16' (por transmisión)

PEDALES DE COMBINACION

Teclado I a pedales	Trémolo II teclado
Teclado II a pedales	Combinaciones libres
Unión teclados I y II	Gran juego
Octavas agudas I	Expresión Teclado I
Octavas graves II a I	Expresión Teclado II

FUERTES

3 plaketillas: 1ra. Flautados I. - 2da. Lenos I. - 3ra. Trompeteria I

Detalle numérico de tubos a sus correspondientes juegos REALES

Bordón 16'	61 tubos	F. Octaviante 4'	61 tubos
Bordón 8'	49 tubos	Gamba 8'	61 tubos
Octava 4'	61 tubos	Celeste 8'	49 tubos
Lleno 3 filas	183 tubos	F. Cónica 4'	61 tubos
Flauta 8'	61 tubos	Fagot Oboe 8'	61 tubos
Quincena 2'	61 tubos	Sub-bajo 16'	6 tubos

reversibles al 16 Teclado I

TOTAL: 836 tubos

IMPORTE PTAS. 240.000

El volumen de sonidos son el que equivale a 36 juegos.....

Condiciones. - Este precio se entiende del órgano, gastos montaje en la Iglesia, portes desde Barcelona a Valencia, quedando a cargo del cliente los siguientes gastos: Decoración de pintura en toda la caja y fachada, líneas entrada de corriente eléctrica del motor, y gastos manutención y desplazamiento de los operarios, albañilería y subida mecanismo y demás partes del órgano, al coro. Tiempo aproximado de construcción: Ocho meses en fábrica.

Forma de pago. - Se dividirá la cantidad estipulada en tres partes iguales: Primera cantidad: Al firmar el contrato, para dar principio al trabajo..... Segunda cantidad: A los cinco meses.....

Tercera cantidad: Terminado el órgano y puesto en narcha en la Iglesia.....

Nuestra garantía. - Toda pieza defectuosa, será repuesta por esta casa, dura-

te el período de cinco años, a contar a partir de la fecha de la instalación del instrumento. Para que esta garantía surja efecto, el órgano tendrá que ser reparado y afinado una vez al año por lo menos, por la casa constructora, con los abonos anuales a los precios corrientes.....

El órgano, cuya definición antecede, ha sido aceptado por ambas partes, y para que conste, firmamos el presente documento en Barcelona, a seis de mayo de 1955 en presencia de D. Arturo Escobar, director técnico organero, y de D. Juan Albiñana, nuestro representante en Valencia.

Firmado y rubricado: Juan Albiñana
Luis Camps
Mariano Bosch
Arturo Escobar

Sigue en copia del documento:

Me parece muy acertado el equilibrio y en general el plan del órgano.

Firma y rúbrica: José I. Prieto.

De acuerdo totalmente con el juicio del P. Prieto.

Firmado y rubricado: Pedro (apellido ilegible). Orihuela, Canónigo Maestro de Capilla.

Anexo al contrato:

Añadir los Secretos Generales para poner 3 registros más, y el mecanismo correspondiente en la Consola, pts. 25.000.-

(Siguen las mismas firmas del contrato)

AMPLIACION AL CONTRATO DEL 3 DE JUNIO DEL AÑO EN CURSO PARA LA CONTINUACION DE UN ORGANO

1ra. AMPLIACION

	<i>Teclado I</i>	<i>Teclado II</i>	
Clarín	4'	Nazardo	12
<i>PEDALIER</i>			
	Contras gran forma	16'	

2da. AMPLIACION

	<i>Teclado I</i>	<i>Teclado II</i>	
Igual		Cor de nuit 8' Clarinete 8' Octavín 2'	
<i>PEDALIER</i>			
	Violonchelo	8'	

Este número AÑADIR OTRO PEDAL DE COMBINACIONES LIBRES

AMPLIACION CAJA, SECRETOS Y FUELLS CORRESPONDIENTES
AL VOLUMEN DE REGISTROS

Es decir: el órgano quedará con la registración siguiente.

	Teclado I	Teclado II	
Bordón	16'	Flauta Octavante	4'
Bordón	8'	Cor de nuit	8'
Octava	4'	Nazardo	12
Lleno	3 h.	Gamba	8'
Flauta	8'	Celeste	8'
Quincena	2'	Flauta cónica	4'
Clarín	4'	Octavín	2'
Trompeta	8'	Fagot Oboe	8'
		Clarinete	8'
		<i>Pedalier</i>	
Sub-bajo.....		16' (por transmisión)	
Violonchelo.....		8'	
Contras gran forma.....		16'	

PEDALES COMBINACION

Teclado I a pedales	Trémolo II teclado
Teclado II a pedales	Combinaciones libres 1ra.
Unión teclados I i II	Combinaciones libres 2da.
Octavas agudas I	Gran juego
Octavas graves II a I	Expresión Teclado I
Fuertes	Expresión Teclado II

Presupuesto inicial, según contrato:	240.000
Ampliaciones, siete juegos.	140.000
Suplemento Contras y 2da. combinación libre	22.000
SUMAN TOTAL:	402.000

Barcelona 9 de diciembre 1955

Firmado y rubricado: Mariano Bosch

Luis Camps

NUEVA AMPLIACION AL CONTRATO

PEDALIER

Viola 4': 20.000 pts.

Total presupuesto: 422.000 pts.

Barcelona Junio de 1956

Firmado y rubricado: Mariano Bosch

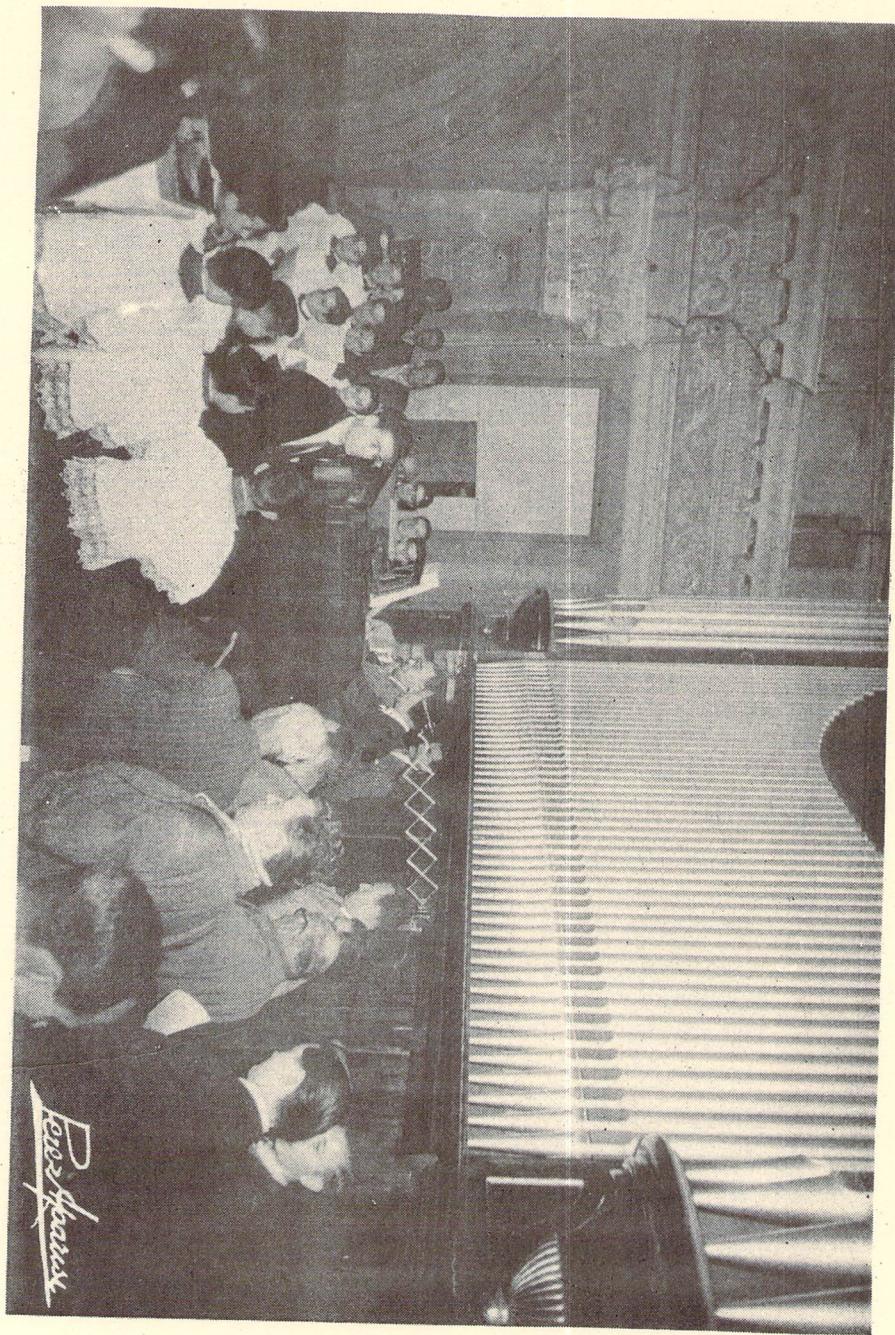
Luis Camps

ANEXO

Coste de construcción	425.000 pesetas
Coste de instalación y transporte	50.000 pesetas

Tiempo de construcción: desde junio del año 1955 hasta fines de septiembre de 1957.

Tiempo de instalación: desde los últimos días de septiembre hasta el 15 de diciembre, con una interrupción de 15 días por las inundaciones de Valencia.

Perry Henzell

Una altra generació, nova i diferent, una de les múltiples que ha generat la figura de Cabanilles, com dic a l'enunciat d'aquest article, ha pres la iniciativa i des de les darreries del 1978 s'ha consolidat amb el nom d'Associació Cabanilles d'Amics de l'Orgue. Formada bàsicament per gent jove i més professionalitzada, conseqüència lògica de la seu formació a través de les classes d'orgue del nostre Conservatori, procura un enfocament de les seues múltiples activitats en diferents plànols i segons les possibilitats musicals, culturals, econòmiques, etc. dels seus receptors, combinant des de les audicions d'orgue a diferents nivells i amb diverses característiques, ja siga de música religiosa, de música de cambra, etc., i comptant amb els avantatges que ofereix el fet de disposar d'un orgue portatiu per a desplaçar-se amb ell al lloc més convenient, fins a la publicació d'aquests treballs dels quals són un bell exponent la col·lecció de monografies que formen l'estudi de dels orgues, organistes, orgueners, mestres de capella, instrumentistes, manxadors, etc. de qualsevol església o població valenciana, en les quals monografies han col·laborat destacats cronistes, arxivers, historiadors, etc. i que acabada la sèrie al num. XXVI tindrà la seu continuïtat en aquesta revista "Cabanilles".

També el projecte d'un gran orgue que porte el nom de "Cabanilles" les característiques del qual han estat ressenyades en un altre article d'aquesta revista, curullarà el desig de tants de comptar a València amb un instrument extraordinari, capaç de ser el centre d'estudi al voltant del qual giren totes aquelles activitats que exigeix un elevat nivell musical i organístic.

La figura i l'obra de Cabanilles segueix doncs viva entre nosaltres i és novament transmissora de nova vitalitat per a les generacions més joves; és per això que no vaig dubtar des de primera hora a integrar-me també i col·laborar amb la nova Associació per tots aquells ideals que han entusiasmant i entusiasmaran tantes i tan diverses generacions.

AMPARO RANCH

EL ORGANO DE RIBESALBES (Castellón) (1)

Por el enorme interés que encierra transcribimos, a continuación, un documento de mediados del pasado siglo.

Hace alusión a la compra de un órgano para la iglesia. Aparte de la multitud de datos que ofrece (nombre de las Autoridades del pueblo, del fabricante del órgano, del Cura, etc.), quizás su máximo interés radique en la descripción que da del pueblo y sus habitantes, de su situación económica i social despues de la guerra carlista, de la profunda fe de unas gentes que fue capaz de superar las rencillas mutuas avivadas en el reciente conflicto.

Literalmente dice:

“En el presente año del Señor 1852 se hizo el Organo de esta parroquia, siendo Cura propio de ella Fr. Manuel Nebot, religiosos esclaustrado del sagrado Orden de Frailes Predicadores. Alcalde 1, Antonio Oucha. 2, Ramón Balaguer. Regidor Síndico, Manuel Albalat, y regidores: Vicente Albalat, Cristóval Pastor y Balaguer, Francisco Albalat i Tena, José Santularia y Vilar, Francisco Ten i Ten, y Secretario de Ayuntamiento, D. Juan Roldán

El factor del órgano fue D. Miguel Alcarria, natural de Orihuela de Murcia y vecino de Valencia. El importe del órgano, que se puede ver en las cuentas anteriores, se pagó en dos plazos, a saber: El primero, el dia que se concluyó el órgano, que fue el 30 de mayo del presente año; y el último, a fin del mismo año. El primer Maestro y Organista fue D. Antonio Sorolla, natural de Onda.

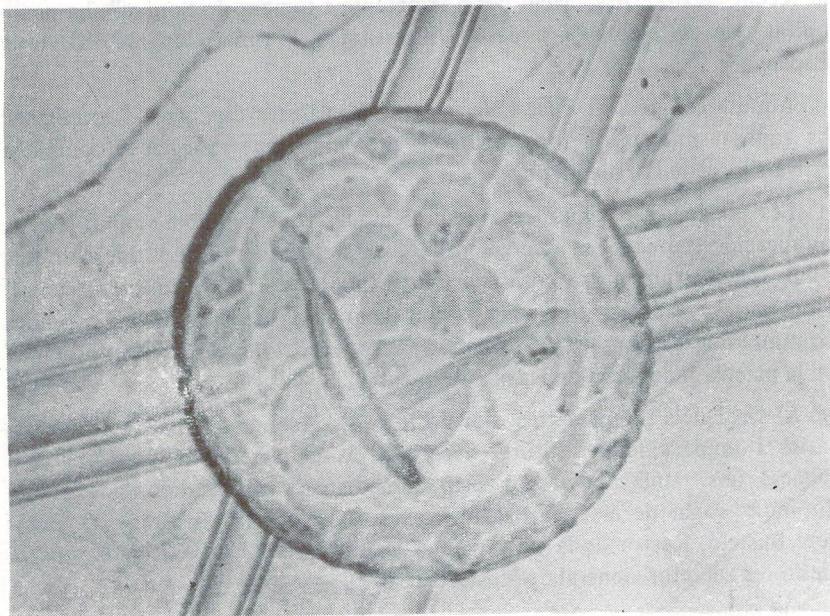
El órgano de esta parroquia es insignificante respecto a otras de más feligresia. Pero si se atiende a las circunstancias en que se ha hecho, no deja de ser un sacrificio que honra mucho a sus hijos. Un pueblo que se compone de doscientos y pico de vecinos, que todos (a excepción de dos docenas escasos) necesitan el jornal para subsistir; después de una guerra civil que lo ha destruido; en medio de unas contribuciones y pagos exorbitantes, que todo propietario es o se puede llamar arrendatario del gobierno; en unos años de poquísimas cosechas. Un Pueblo, en fin, en el que dos años antes no se huvieran recaudado cuatro cientos reales para ninguna obra pública por la maldita discordia que rey়ava entre sus vecinos, consecuencia funesta aún de la pasada guerra. Este mismo Pueblo, pues, en las referidas circunstancias emprendió la grandiosa obra del Organo, y la llevó a cabo en el corto espacio de siete meses a fuerza de sacrificios. Sacrificios que al paso que le colman de honor, y manifiestan el fondo de su fe, piedad

(1) Artículo publicado en el programa de fiestas de Ribesalbes en octubre de 1978 con el título de: INSTANTANEA DEL 52. UN PUEBLO UNIDO

y Religión dan una prueba inequívoca que un pueblo todo lo puede cuando reyna en él la paz y la unión, y principalmente cuando las dos Autoridades del Pueblo, civil y Eclesiástica, se ausilian recíprocamente. De este modo es como en dos años que cuento de Cura de esta Parroquia, he gastado en ella cerca de veinte mil reales, gracias a los Ayuntamientos del 50 y 51, que siempre me han acompañado en todo, jamás se han resistido a pretención mía hasta el dia, ni menos me han dado el menor disgusto, antes al contrario, siempre me han animado. En particular el regidor Cristóval Pastor y Balaguer es digno de eterna memoria por el celo con que ha desempeñado exactamente el pesadísimo cargo de Colector y depositario, no sólo cobrando lo ofrecido para el Organo, sino anticipando de su peculio siempre y cuando ha sido necesario. En fin, todo el Pueblo, incluso el Sr. Vicario el P. Vicente Carda, Carmelita de Villarreal, que sin embargo de no tener asignación alguna por la Vicaría, se ha esmerado en la limosna. Todo el Pueblo digo ha ofrecido al Señor con mucho gusto una obra que tanto hermosea la Yglesia y solemniza sus funciones.

El Señor nos colme a todos de bendiciones y nos dé su santísima gracia.
Amén."

MIGUEL ALEPUZ
CARLOS BENEITO

PRIMER CONGRÈS D'ORGUE A ESPANYA

Alguna cosa comença a canviar en aquest monstre que és la Universitat Complutense de Madrid.

Fa uns pocs anys, es començà per crear una "Aula de Música" amb específiques tasques d'animació musical. De la seua trajectòria hom ja n'ha tingut notícia a través de diversos mitjans de comunicació.

Més avant, a l' "Aula de Música" li va nàixer una "FONOTECA" que no solament posa en mans de l'universitari la música que desitge escoltar, sinó que irradia cultura musical a través d'audicions, conferències i seminaris.

La tenacitat d'un universitari en l'òptim sentit del mot, el professor Alsinà, ha estat determinant i decisiva.

Ara poc ha, i aquest és el motiu d'aquests comentaris, una feliç coincidència ha fet que la Universitat Complutense estiga a l'alçada musical que li cal; el fet que Antoni Bonet siga Vice-rector d'Extensió Cultural i president de la recent creada "Associació per a la defensa i foment de l'orgue", ha possibilitat que es celebre en aquesta Universitat el "Primer Congrés d'Orgue a Espanya".

Aquest congrès, al qual han assistit especialistes espanyols i estrangers, ha suposat un repàs a fons a tots els problemes que rodegen el complexe i divers món de l'orgue ibèric.

Les ponències i comunicacions presentades (que prompte veuran la seu publicació, reunides en un volum), foren defensades i discutides en tres blocs, segons que el seu contingut fos d'índole teòrica, històrica o tècnica. Hom dedicà especial atenció a revisar gran part de les idees fixes i llocs comuns que, segons digué el mestre orguener Blancafort, dormisquejen en la plàcida indolència de les nostres ments.

Al final dels intensos tres dies de treball, el congrès baixà de les necessàries i imprescindibles altures especulatives al terreny de l'inajornable i redactà uns punts concrets d'acció immediata. Punts que foren exposats durant el sopar de cloenda davant les autoritats que hi assistiren (D. Francesc Bustelo, Rector de la Universitat Complutense, i J. A. García Barquero, aleshores Director General de Música i Teatre).

Els punts en els quals els congresistes resumien llurs preocupacions més immediates són els següents:

CONCLUSIONS DEL PRIMER CONGRÈS D'ORGUE A ESPANYA

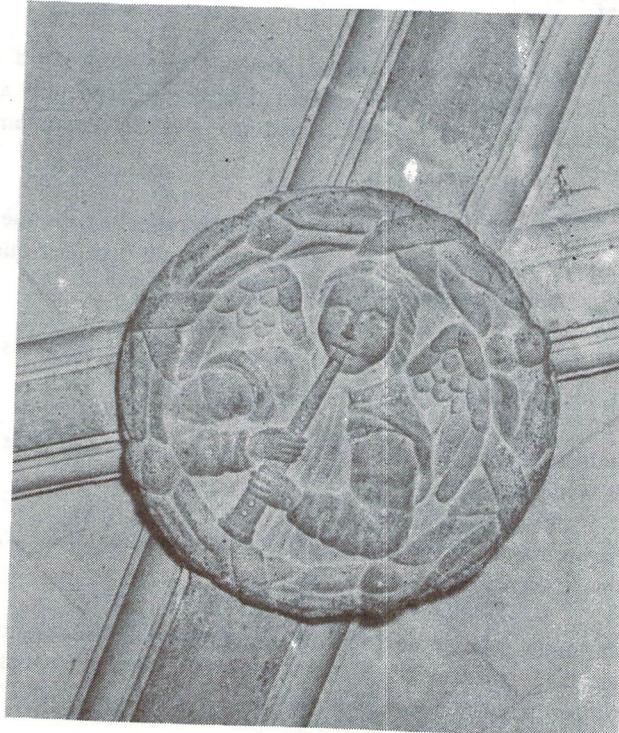
- 1.- Lamentar profundament l'adopció d'instruments electrònics per a l'ensenyament o la pràctica de l'orgue als Conservatoris Oficials i Escoles Superiors del nostre país. Per unanimitat s'acorda de fer arribar al Ministeri d'Educació la necessitat de l'orgue mecànic tradicional de tubs per a aquesta funció, i hom acorda també que es procuren els mitjans necessaris per a que tot això siga factible des d'aquest moment.
- 2.- Expressar el nostre recolzament incondicional a la proposta del Diputat Sr. Buil del Parlament per la seu interpellació al govern a favor de l'orgue, i el nostre rebuig a la resposta del Ministre D. Pio Cavanillas.
- 3.- Que l'Administració considere l'orgue, a tots els efectes, com un ens únic i complet, sense fer cap distinció entre la caixa i els altres elements de l'instrument.
- 4.- Exigir del Ministeri corresponent la subvenció necessària per a l'inventari, catalogació, restauració i conservació dels orgues espanyols a través de la ja constituïda i legalitzada associació per a la defensa i foment de l'orgue espanyol.
- 5.- Que per a l'aprovació de qualsevol projecte d'arquitectura en què hi haja implicat un orgue, s'exigesca el vist i plau d'un tècnic orguenyer que garantisce la salvaguarda de l'instrument.
- 6.- Que es realitze d'immediat l'inventari de tots els orgues existents al territori nacional, incloent-hi les restes d'instruments d'interès.
- 7.- Que s'establequin els mitjans oportuns per a la determinació de la competència dels tècnics orgueners.
- 8.- Que en la programació dels diferents festivals, concursos, etc. ..., d'orgue es fomente la intervenció d'artistes espanyols.
- 9.- Informar i urgir a la Conferència Episcopal sobre la importància tant a nivell litúrgic com cultural dels instruments que tenen al seu càrrec, per tal que veïten per la seua defensa i bon ús .

Cal fer notar que la Direcció General de Música i Teatre no sols ha fet materialment possible aquest congrès, sinó que s'ha compromès a posar en peu per al present any 82, una gran EXPOSICIÓ DE L'ORGUE, la qual patrocinada conjuntament amb la Direcció General de Belles Arts tindrà lloc al Palau Velázquez del "Retiro" madrileny.

Aquesta Exposició permetrà que l'així anomenat gran públic conega i aprecie un dels instruments més fabulosos que ens han llegat els nostres avantpassats, bo i podent acostar-se a l'interior, el secret, de tan complexa màquina. Aquesta mateixa exposició permetrà de gaudir, per primera vegada, de la caixa de l'orgue, en el disseny de la qual han treballat tants grans artistes del passat pictòric espanyol, com el professor Bonet Correa ha estudiat també.

En l'organització d'aquesta "Exposició" s'esmerçarà a fons la recentment creada "Associació per a la defensa i foment de l'Orgue", la qual a més s'ha imposat la tasca de preparar l'urgent treball d'inventariar i publicar el tresor organístic espanyol. Per a vergonya del país més ric en orgues, encara, a hores d'ara, sense abordar amb la seriositat que es mereix.

LLORENÇ BARBER

L'ANTIC ORGUE DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SAX (Alacant) (1)

El descobriment de les arrels villenenses d'Ambròs Cotes, famós compositor del segle XVI que durant molt de temps fou tingut per estranger, i l'estudi de l'antiga capella musical de Sant Jaume de Villena, ens han fet capbussar als arxius en cerca de dades musicals que algun dia podran ser integrades en una més ampla història de la música alacantina.

No cap dubte que en la música instrumental ocupa l'orgue un lloc eminent. "Rei dels instruments" ha estat anomenat amb tota justícia, i l'únic adient durant segles per a la música de caràcter culte. Amb aquest instrument hom accompanyava les nobles i greus composicions dels nostres grans polifonistes, entre els quals es trobava l'esmentat compositor vilanense.

La fabricació d'orgues era reservada a molt especialitzats artesans, i la seu construcció comprenia des de l'instrument monumental, del qual n'és exemple destacat el de la catedral alemanya de Passau, un dels més grans del món, fins al modest "realejo" o orgue manual, a l'abast de qualsevol humil capella.

Un d'aquests petits instruments degué posseir l'església parroquial de Sax durant les seues primeres etapes, doncs la necessitat d'un veritable orgue no va ser sentida fins a les acaballes del segle XVII. No era tasca, tanmateix, que pogués ser duta a cap amb els mitjans econòmics de la pròpia església, i és per això que fou el poble mateix que intervingué en la seu adquisició.

El 28 de juliol de 1686, davant l'escrivà Alonso Estevan de Valera, s'atorgà una escriptura en la qual intervingueren els tres braços de la població. Per l'estament eclesiàstic, el reverend Esteve Antoni de la Canal i Muñatorres, beneficiat i rector propi de la parroquial; el llicenciat Francesc Estevan de Alapañés, tinent de rector, i el llicenciat Joan de Torreblanca, clergue de menors; pel Consell, els batles ordinaris Miquel Gironés i Jeroni Bordera, els regidors Martí Valera de la Carra i Joan de Torreblanca i l'agutxil major Martí Bernabeu; pels veïns de la vila, el doctor Martí d'Echevarria, Tomàs Gil, Joan de Valera i Josep Estevan.

(1) Article publicat per primera vegada a "SAX".- Revista de Moros i Cristians.- Febrer del 1970.

Es comprometeren tots ells a pagar 113 lliures de plata valenciana a Thomás Juan, veí de Castalla, "por valor de un órgano que se le a comprado para la iglesia parroquial de esta villa, que le tiene en su casa sin acavar..... porque aunque es verdad que el dicho órgano le tenemos concertado con el dicho Thomás Juan en doscientas veinte libras, ha sido conçerto que las ciento i siete libras se le an de dar a el maestro que le a de feneçer i acabar i ponerlo en dicha iglesia, en cuia cantidad lo concertó dicho Thomás Juan y en dicha cantidad le tenemos echa escriptura de obligación al dicho maestro...."

Dos anys més tard, el batle Thomàs Gil, el regidor Joan de Torreblanca i el majordom Francesc Martínez es desplaçaren a Onil, segons acord del Consell, per a rebre un préstec de 120 lliures que els féu Marc Juan, veí d'aquella vila, 100 de les quals lliures havien de ser entregades a D. Gaspar Romanos, jutge d'Arbitris, i les 20 restants "por ayuda de la paga del hòrgano de Thomás Juan, de Castalla".

220 lliures valencianes de plata, equivalents a uns 100.000 maravedís, era una respectable quantitat en aquella època. Hagué de ser, doncs, un bon instrument el que es va comprar, si hom té en compte que el de Sant Jaume de Villena, construït per Miquel Clit el 1673, havia costat la suma de 143.915 maravedís.

No hem pogut trobar l' "escritura de obligación" suara esmentada i seria interessant, per a la història dels orgueners espanyols, de conèixer el nom d'aquell "mestre" que havia d'acabar i col·locar a l'església l'orgue de la parròquia de Sax, malauradament destruït durant els disturbis del 1936, després de dos segles i mig d'ininterromput servei.

JOSEP MARIA SOLER GARCIA
Cronista de la ciutat de Villena

CURSETS PER A AQUEST ESTIU

L'ORGUE A LA PENÍNSULA IBÈRICA

*III CURS D'INTERPRETACIÓ DE MÚSICA ANTIGA IBÈRICA
PER A ORGUE*

Professor: Josep Maria Mas i Bonet (Barcelona-Basilea)

Torredembarra (Tarragona)

Del 12 al 27 de juliol del 1982

Inscripcions abans del 15 de maig del 1982

Els interessats han d'adreçar-se al Secretariat del Curs d'Orgue, Ajuntament de Torredembarra (Tarragona), o bé a

M. Mas

Boîte Postale 171

68305 St. Louis - Cedex - (França)

IV CURS D'INTERPRETACIÓ DE LA MÚSICA ESPANYOLA PER A ORGUE

Professors: Montserrat Torrent i Guy Bovet

Salamanca 5-16 d'agost del 1982

Els interessats han d'adreçar-se al

Prof. Garcia Fraile

Càtedra Salinas

Patio de Escuelas 3-2

SALAMANCA (España)

Tel: (923) 21 92 56

La Direcció General de Música i Teatre del Ministeri de Cultura ha organitzat el XIII curs "Manuel de Falla" (XXXI Festival Internacional de Música i Dansa) a Granada els dies 20 de juny - 3 de juliol d'enguany (1982). Entre les diverses especialitats remarquem el curs dedicat a l'orgue i la seua mecanica que correrà a càrrec d. Ramon G. de Amezúa, i que desenvoluparà diferents aspectes estètics, mecanics i històrics, etc. d'aquest instrument tan complexe. Es realitzaran visites i pràctiques als orgues més importants de la zona, especialment el de la catedral de Granada. Els interessats han de demanar informació més detallada a la Direcció General de Música i Teatre (Teatre Reial - Pl. d'Isabel II. Madrid 13).

El termini d'admissió de la documentació dels sol·licitants finalitza el 15 de maig.

La Institució "Ferran el Catòlic" de l'Excm. Diputació de Saragossa organitza el "IV Curs Internacional de Música Antiga". Entre les diferents especialitats que seran impartides en aquest curs que es celebrarà a Daroca (Saragossa) del 7 al 14 de setembre d'enguany, remarquem la de teclat espanyol (clave i orgue) a càrrec de D. Josep Lluís González Uriol. Si voleu informació més detallada heu de demanar-la a la Institució "Fernando el Católico", Sección Música Antigua, Pl de España 2. Zaragoza 4. El termini d'admissió es fixa l'1 de setembre.

La Universitat de Salamanca a través de la seu Facultat de Geografia i Història i més concretament del seu Departament d'Història de la Música s'encarrega enguany de l'organització del V ENCONTRE DE MÚSICA ANTIGA IBÈRICA els dies 29 i 30 del mes de maig. El tema de l'encontre tal i com es va decidir l'any passat a Evora (Portugal) serà "El teatre musical ibèric al segle XVII". Les comunicacions poden tocar temes més amples sense lligar-se estrictament al tema monogràfic de l'Encontre. Les sessions es celebraran a l'aula Unamuno situada a l'edifici antic de la Universitat.

L'Associació "Manuel Marín" d'Amics de l'Orgue de Valladolid, Plaça d'Espanya 13. Valladolid-1, organitza un "Curs de coneixement de l'Orgue Barroc Espanyol per a la seua utilització i manteniment" que es realitzarà a La Seca (Valladolid) de l' 11 al 15 d'agost del 1982. Els interessats poden sol·licitar més informació al domicili indicat o a l'apartat 55 de Valladolid. El termini d'admissió finalitza el 31 de maig.

ESTRANGER

Premi de composició J. S. Bach 1982, per al progrès de la música contemporània d'església. L'import d'aquest premi és de 10.000 DM. Acadèmia d'estiu J. S. Bach el 8 d'agost. Termini d'inscripció fins al 7 de maig.

Encontre internacional de Joves organistes a Bayreuth del 7 al 27 d'agost

S'ha de demanar informació a Internationale Jugend Festspieltreffen, Postfach 2603 D-8580 Bayreuth.

Acadèmia d'estiu de Haarlem (Holanda) del 15 al 18 de juliol. Orgue, Clave, Improvisació. Profs. X. Darasse, D. Roth, M. Cl. Alain, A. Isoir, K. Gilbert. Informes a Stichting Intern. Orgelconc. Stadhuis, Postbus 511, 2003 Haarlem (Holanda).

Pòdium de música per a orgue contemporània l' 11-7-82 a Rotterdam Ter Doeien, Postbus 511, 2003 Haarlem (Holanda). Aquesta manifestació clourà les jornades de Haarlem.

Concurs Internacional d'interpretació per a la concessió dels premis J. Pachelbel (5000, 2000 i 1000 DM) dins el marc de la Setmana d'Orgue de Nurenberg (Alemanya). Informes a Bismarckstr, 46, 8500 Nürnberg 20.

Acadèmia d'estiu de Toulouse del 12 al 14 de juliol del 1982. Informes a 54, Rue des Sept-Troubadours, 31000 Toulouse (Francia)

Acadèmia d'Orgue de Saint-Dié del 14 al 27 de juliol del 1982. Informes a 16, rue Maréchal Foch, 88100 Saint-Dié (Francia)

PUBLICACIONES

Col·lecció de monografies sobre els orgues, organistes, orgueners, etc. de les esglésies o pobles que s'indiquen:

I: Col·legi de St Josep dels Jesuïtes de València	PVP 100'–pts.
II: Parròquia del St Àngel Custodi de València	” 100'–pts.
III: Borriana (Castelló)	exhaustit
IV: Església del Temple de València	” 100'–pts.
V: Crevillent (Alacant)	” 100'–pts.
VI: Morella (Castelló)	” 100'–pts.
VII: Vila-Real (Castelló)	exhaustit
VIII: Catedral de València	” 100'–pts.
IX: Llíria (València)	exhaustit
X: Forcall	” 100'–pts.
XI: Vilafranca (Castelló)	” 100'–pts.
XII: Cinctorres (Castelló)	exhaustit
XIII–XIV: Sueca (València)	” 200'–pts
XV: Manises (Valencia)	” 100'–pts.
XVI: Nules (Castelló)	” 100'–pts.
XVII: Algemesí (València)	100'–pts.
XVIII: Parròquia de la Mare de Déu del Carme de València	” 100'–pts.
XIX: Santuari de la Mare de Déu de Lledó (Castelló)	” 100'–pts.
XX: Monestir de la Valldigna (València)	” 100'–pts.
XXI–XXII–XXIII: Vinaròs (Castelló)	” 300'–pts.
XXIV: Benissa (Alacant)	” 100'–pts.
XXV: Cullera (València)	” 100'–pts.
XXVI: Convent del Carme Calçat de València	” 100'–pts.

“Juan Bautista Cabanilles, músico valenciano universal”. València 1981. Llibre de 210 pags. format per diferents treballs de: Josep Antoni Domingo Borràs Josep Maria Llorens Cisteró, Higinio Anglès, Willi Apel, Gotthold Frotscher, Santiago Kastner, Emili Meseguer, Maarten Albert Vente, Klaus Speer. L'organista Gabriele Ostberg ha fet les traduccions de l'anglès i de l'alemany.

PVP 800'–pts.

Postals en blanc i negre dels orgues: Col·legi de St Josep dels Jesuïtes de València, Parròquia del Sant Àngel Custodi de València, Parròquia de la Santa Creu de València i del desparegut de la Casa de la Misericòrdia de València.

PVP 5'–pts. exemplar.

Totes aquestes publicacions podeu sol·licitar-les al domicili social de l'Associació Cabanilles d'Amics de l'Orgue, C/ Lluís Oliag 58, 7. València-6. La forma de pagament pot ser contrareembossament, o bé a través de taló bancari o gir postal a nom de Vicent Ros.

JESUS ANGEL DE LA LAMA S. J.: El órgano en Valladolid y su provincia: catalogación y estudio; Pub. de la Obra Cultural de la Caja de Ahorros Provincial de Valladolid, 1982. 526 pags., ilustraciones en color y b. n.

Després de la presentació i el pròleg, l'A., a la introducció, exposa clarament l'objecte de l'obra: "No estudiaremos la música de órgano, ni investigaremos el inmenso caudal documental prácticamente inédito, ni haremos una relación histórica de nuestros organistas. Únicamente estudiaremos los órganos hoy existentes, los instrumentos y sus constructores, en un intento de sacarlos del olvido y darlos a conocer a los vallisoletanos y a cuantas personas interesa el aspecto musical de nuestro patrimonio artístico."

Aquest objectiu, pensem que a bastament aconseguit, s'articula en dos capítols, el primer d'estudi i característiques de l'organeria vallisoletana i el segon amb la catalogació detallada de tots els instruments dels quals l'A. n'ha tingut notícia, tant existents com desapareguts: en total 212 referències.

Clouen aquest estudi una sèrie d'apèndixs que faciliten molt la consulta de l'obra: relació d'orgueners, orgues i tallers etc. i finalment les referències bibliogràfiques.

Intercalades en el text il·lustren aquest estudi vuit fotografies a color i vint-i-sis en blanc i negre que ajuden a formar-se una idea més exacta del que hi ha recollit a les descripcions que brinda l'A.

Edició acurada que suposa una gran aportació i un punt de partença essencial per a estudis monogràfics i documentals que mereixen d'ésser continuats i que són ja actualment canalitzats la major part d'ells per l'activitat de l'Associació Provincial d'Amics de l'Orgue "Manuel Marín".

L'obra es pot demanar a:

*Caja de Ahorros Provincial de Valladolid, Obra Cultural.
Plaza de España
Valladolid-1*

Preu de l'obra: 1500 pts.

M. A. VIRGILI

